

ფასი გაზეთისა წლიურად—2 მ. 50 კაპ. ნახევარი წლით—2 მან
8 თვით—1 მან.

თითო ნომერი 5 კაპ.

განცხადებათა ფასი: პირველ გვერდზე პეტიტის სტრიქონი—15 კ.
უკანასკნელ გვერდზე—10 კაპ. ტექსტის შუაგულს—20 კაპ. სამგლოვიარო
განცხადების ერთხელ დაბეჭდვა—3 მან.

თეზისი

ხელ-მოწერილი წერილები არ დაბეჭდებიან.

დაწერილი წერილები და კორესპონდენტების რედაქცია ინახავს
მხოლოდ ორი კვირის განმავლობაში. პასუხისათვის საჭიროა ფოსტის
მარკები, რედაქციის ნახევარ-შეიღებულ კვირა-უბეჭდვების გარე-
და, 11 საათიდან 12 საათამდე რედაქციაში (Дворцовая ул. д.
Д. С А Р А Д Ж Е В А № 6.) ხელის მოწერა და განცხადებები
მიიღება აქვე კვირა-უბეჭდვების გარეშად.

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი. გამომდის ორშაბათობით.

მიიღება ხელის მოწერა

1911 წლისათვის

გაზეთი თეზისი

ფასი გაზეთისა:

წლიურად	2 მ. 50 კ.
ნახევარი წლით	1 მ. 25 კ.
სამი თვით	1 მ.

განცხადებათა ფასი:

პირველ გვერდზე პეტიტის სტრიქონი	15 კ.
უკანასკნელ გვერდზე	10 კ.
ტექსტის შუაგულს	20 კ.

სამგლოვიარო განცხადების ერთხელ დაბეჭდვა . . . 3 მ.

რედაქტორ-გამომცემელი **ზრიშოლ დიხაშიძე**.

რედაქცია ლია 11 ს.—12 ს. ყოველ დღე.

რედაქციის და კანტორის ადრესი: Дворцовая ул., д. Д. С А Р А Д Ж Е В А № 6.

—= ახალი კლუბი —=

1-ლ ოქტომბრიდან კლუბში უკრავს

ვენის ორკესტრი,

10 კაცისაგან შემდგარი, 15 ოქტომბრიდან კი დაიწყებს დაკრავს სრული საკონცერტო სიმ-
ფონიური ორკესტრი

ს. ი. პრესმანის ლიტერატურით

პირველხარისხიანი რეჟისორი

„არტისტულ საზოგადოების“ შენობა.

პატრონი—**ი. ბ. ბონდარენკო**.

ყოველ-დღე, ნაშუადღევს 2 საათიდან საღ-
ამის 5 საათამდე და საღამოს 10 საათიდან ნა-
შუადღევს 2 საათამდე

მღერალი—ქალბი—ქ. ბანი საკო და მარიამ ილიანდზე, ბარბარონ—ჯელოვარო
ოლანდზე, **საქოს ლიტერატურით**

საუწყებო. ღირსით 11 საათიდან—1 საათამდე—80 კაპ.
საღამო, 1 საათიდან—საღამოს 5 საათამდე:

2-ფერისა—60 კაპ.
3-ფერისა—90 კაპ.
4-ფერისა—1 მან. 20 კაპ.

საქმეები ევროპული და აზიური. **ბილიარდო.**

✕ არის აგრეთვე ცალკე კაბინეტი ✕

ქართული დემოკრატია თბილისში და
ყველანაირი, სადაც სხვა და სხვა ერებ-
თან საქმის დატერა უბედურა მას, უნდა
მოქმედებდეს **ძალიან ფრთხილად**, რომ
ეჭვი არავინ შეიტანოს მის გულწრფე-
ლობაში. მაშინ მხოლოდ ასრულებს
იგი ისტორიულ დანიშნულებას კავკასიაში.

ბ. არჩილ ჯორჯაძემ, რომელმაც თე-
თონ გამოაცხადა, რომ აქამდე კრანტი
არ დაიბრუნეს ნაციონალურ-პროპაგან-
დისტული წარმომადგენლობის შესახებ,
ამ ეხმად სამხედრო ლოზუნგად დღევ-
ნდელ „ისტორიულ მომენტში“ აღიარა
ეს წესი, ეს სიტყვა. ეს მისი განცხადება
საქმარის იყო, რომ დანარჩენი „სახელ-
ხოვლებსაც“, რომელნიც თვითონ აქამ-
დინ სდუმდნენ, ეს ახალი „მარშისი“ მი-
ეღობა.

ჩვენ ვაღიარებთ ვიყავით გვემზილა
ეს მათი შეცდომა და ახლაც ვაღიარებ
ესეთივე ვაღიარებთ მათ პასუხი, თუმცა,
შესაძლებელია, ჩვენ ხელ-ახლა დავგე-
შოთ, ვითომაც ჩვენ ვესვრის „ეკლექტიკა“
პროგრესისკენ, მოწინავეობა გამოვიჩი-
ნოთ“ და „მხოლოდ მშა-შარტულ ბრ-
ყვალა ეტიკეტების დამცველად გამოვი-
ყვეთ“ თითქო ბ. არჩილ ჯორჯაძე და
„სახალხოვნობის“ „მშა-შარტული“ მასა-
ლით არ სარგებლობენ და საკუთარ ღო-
მობენ „მეტიკის“ აღმოჩენას. ჩვენ უკვე
გვერდია აღნიშნული, რომ ეს ახალი მა-
თი საწყისი უკვე ცნობილი „ხილია“,
ნაგები სხვისაგან. ვის არ უყვარია ამის
შესახებ. არა მარტო ქართველებს, არა-
მედ თვით მოსახლებს.

ბ. ბ. ნიკო ნიკოლაძის და პარტენ-
გოთის გარდა, სომხის ბურჟუაზიის ერ-
თმა წარმომადგენელმა, სახელდობრ ელ-
ვერდისევი, 1905 წ. გაზ. „ნოვოე ობო-
პრენიეში“ გრცელი წერილი უძღვნა ამ
პრინციპს, თუმცა მას სახეში მარტო პო-
ლიტიკური საკითხი ჰქონდა.

ასე რომ, რწმუნება, ვითომც ისინი
იყვნენ გამოგონილი ამ „უბრალო“ საშუა-
ლები, „სახალხოვნობის“ არ შეუძლებელია.
მიუხედავად ყველა ამისა, ჩვენ მაინც
ვფიქრობთ, რომ ეს პრინციპი უნდა ჩაი-
თვალოს მანქანად ჩვენი საერთო საქ-
მეებისათვის და აქ მოსახლე ერების ურ-
თიერთობისათვის.

ჩვენ გაგახსენებთ ჩვენს მოწინააღმდე-
გეს შემდეგ სიტყვებს:

„ძველ დროს ერთმანეთში წყნად ჰქო-
ნდნენ, სწრაფ ერთი ვერ მეორეს წინააღ-
მდეგ გალაშქრებდა ხელზე. დღესაც გა-
კანის სხვადასხვა ერის „მადლი“ წოდ-
ების და ქალის წინააღმდეგედაც შეი-
თას და დაჯა აიანს. „ჩვენ ერის ისე-
ტრია უფრო დადგენილია“, გაიძინა ერ-
თნი. „ჩვენი ჯიბეები უფრო სქელია და
თქვენ და თქვენს დადგენილ ისტორიასაც
გუდალით“ უკლებს მეორე და სხვ. ამა-
რად კინაღამ თვად-აზნაურული და
ბურჟუაზიული კლასები კავკასიის სხვა-
დასხვა ერებისა. ხოლო ხალხის ზღუდს ეს
ჩხუბი და დაჯა არა ხდება. კავკასიის
მშრომელი ხალხი გაერთიანებულია მშა-
რის ზედიზე და სხვ...“

უკვეთილია ეს სიტყვები.
ასე სწორედ და მსჯელობდნენ წინად ერთ
გაზეთში, ახლა კი სხვის გაიძინა და
გვეუბნებიან, აზრი არ შეგეცვლიაო,
„წარსულ წლებში, როდესაც ეროვნული
პრობლემა რადიკალურად იყო წამოყენ-
ებული, დანტერესებული ვიყავით მთა-
ვარ პრინციპიან საკითხით, ხოლო
დღევანდელი განხილვა ისე საქმიანად არ
მიგვაჩნდა“. თითქო მართა საქალაქო
და საერთო საკითხი—ეს მეორე ხარის-
ხიანი კითხვები იყო „იმ დროს“ და
არც არავინ უბეჭდებო. ეტყობა ჩვენს მო-
წინააღმდეგეებს ცუდი მესტირება აქვთ,
თორმე როგორ ვერ გაიხსენებდნენ იმ
საქალაქო და საერთო თვითმართველო-
ბათა პრობლემებს, რომელიც მაშინ იყო
შემუშავებული ნამდვილ დემოკრატიულ
ჯგუფების მიერ. გვიჩვენონ, რომელ მთა-
ვანშია ნახსენები ნაციონალურ-პროპაგან-
დისტული წარმომადგენლობა თავის
კურობით... ვერც ერთს ვერ გვახსენებენ.
და კიდევ გვეუბნებიან, აზრი არ შეგეც-
ვლიაო.

ეს კი არა, თვით ამ ერთი წლის წი-
ნად მომხდარი საგუბერნო თათბირზე
ეროვნის შემოღების შესახებ ეს თვითმუ-
ლი კურობები უარკვევს. ისეთი უკიდურე-
სი ეროვნული მიმართულების შეწარმო-
კი, როგორიც არის კონსტანტინე თუმა-
ნიშვილი, პირდაპირ ამბობს თავის „ე-
კლექტიკაში“.

КАВКАЗСКОЕ ТОВАРИЩЕСТВО
ТОРГОВЛИ
АПТЕКАРСКИМИ ТОВАРАМИ
и др. товаров

ყავა

იპონურ ამხანაგობა

არგონი

ყუთიანი და სახარგებლო სასმელი.

ფურცელთა განსაკუთრებით იმათ, ვისაც აქ-
რძალული აქვს ჩვეულებები ყავა.

თბილისის ნოგარიუსმა

მიხილ ლავრენტის მე ქართველიშვილმა გახსნა თავის სანოტარიუსო კონტრა 20
ამა ტენისთვის ქ. თბილისში, განის ქუჩაზე, სახლი № 4. იქ, სადაც ადრე იყოფე-
ბოდა ნოტარიუსად ყოფილ ლევან მღეროვის კონტრა.

ლარიზ მოფაფა

შემწეობისათვის თბილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა საზოგადოების გამგე კომი-
ტეტი ამით აცხადებს, რომ საზოგადოების წევრთა სავანებო კრება დანიშნულია
მიმდინარე წლის 23 ოქტომბერს, დღის 11 საათზე, სათავად-აზნაურთა გიმნაზიის
საღამოში. განსახილველია: 1) საზოგადოების წესდების მე-9 და მე-14 მუხლების
შეცვლა; 2) საოჯახო და სამოსწავლო კითხვები; 3) ამორჩევა თავმჯდომარის ამხანა-
გისა და კომიტეტის ერთი წევრისა, რომელნიც თავს ანებებენ თანამდებობას ვადის
გასვლამდე.

რესტორანი

„კაფე-პარიზი“

ქართული თეატრის ტიპში (სასადის ქუჩა, ქართველ თავად-აზნაურთა სახლში)
ჩაი, რძე, ყავა, შოკოლადი, კაკაო, ცხელი „პარიკები“ სხვა და სხვ.
ბუტერბროდები, ბაჭა და რ.

საუზმე პარიკები 25 კაპ.—50 კაპიამდე.

სადღეები: 2 ფერი—50 კაპ. 3 ფერი—70 კაპ. 4 ფერი—1 მან

მინერალური წყლები

ჯეიხი, ზაფი, შავი, ზღაღი სასმელები სხვა და სხვა ქარსების ღვინო ბოთლებით და ჭკებით.

ცხელი პორციები, წვენი, შემწვარი. შეიღებოა საშემდეგო მითხრან ცალკე
კარტითა. თეიურად შეღავითანი პირიბები. ფასი ზომიერი. ✕ სრულ სისუფთავე
წესიერება.

გაგზელის გერმო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულ ავთამოფთათვის

ვაგზელის ქუჩა № 8 ტელეფონი № 695.

1. **ზაზაქი**—ყოველ დღე, შინაგან ავადმე, 91—10 ს.

2. **დინამი**—ყოველ დღე, ღვინო გარდა 111—121-ლ სილიქის, კანისა და ვენერ.

3. **პოკო**—ყოველ დღე, ღვინო გარდა 111—121-ლ ყელ. ყურ. ცხირ. სნეულ.

4. **ბანაჟი**—ყოველ დღე, ღვინო გარდა, შინაგან ავად, 111—121 ს.

5. **მელიქი**—ყოველ დღე, ღვინო გარდა 1—2 ჯ. ქარბა. და ქალბ. სნეულ.

6. **ბიქა**—ყოველ დღე, ღვინო 1—2 ს. შინაგ. დაბაჟი.

7. **სოგო**—ყოველ დღე, ღვინო გარდა 2—3-ლ ქარბაგული სნეულ. მიქისა

პოლი, ბაქტერიოლოგიური და ქიმიური გამოკვლევები; აგრეთვე ვადილის ავრა და მიქის გახსნა-
ფასი რეკლამის 50 კაპ. ავარგებები და კონსულტაციები მირიგებით.

ფ ა მ ლ რ ა „606“-თა

თბილისი, 3 ოქტომბერი.

დღეს მთლად გვეტადე ქართველ-ამო-
მრჩეულების საარჩევნო მოწოდებას. არ
დავფარავთ. ჩვენ დღის მოუთმენლობით
მოგვიღოდა ქართველ ამომრჩეულების
ჯგუფის პროგრამა-მოწოდების გამოკვე-
ნებას. ჩვენ არა გვეჩერა გულ-უბრე-
ლოდ, რომ საზოგადო პოლიტიკურ
თუ საზოგადოებრივ საზოგადოებრივ გამოსვლი-
ლოდ და პარტიები თავიანთ შემუშავე-
ბულ პროგრამას მტკიცედ ასრულებდნენ.
სრულებითაც არა! ჩვენ გვინდოდა, მხო-
ლოდ, რომ ყველას გავყო, თუ როგორ და-
სახულებდა ჯგუფი თავის პოზიციას, რა შე-
ხედებდას გამოსთქამდა საზოგადო სა-
ქალაქო საქმეების შესვლამდე. თუ შე-
იძლება აგრედ ითქვას, ჩვენი სურვილი
იყო ყველა გარეშე შეეტყო ქართველ-
ამომრჩეულების „მუნიციპალური შედე-
ლობა“.

ჩვენ კი ხომ წინადაც ერთ-ერთ მეთაურ
წერილში ვსწრდით: „ჩვენ სრული იმე-
დი გვაქვს, რომ ის გვემა მუშაობისა,
რომლის გამოკვეთება სურს ქართველ
ამომრჩეულებსა ჯგუფს, ნამდვილი დე-
მოკრატიული ხასიათის იქნება“.

გვემა მუშაობისა მართლაც ნამდვი-
ლი დემოკრატიული აღმოჩნდა. იგი
არა თუ არ ჩამოუყარდეს სხვა ჯგუფე-
ბის პროგრამებს, არამედ უფრო სრუ-
ლია ყველა იმაზე, რაც კი აქამდე იყო
გამოკვეთებული.

სწრაფ ქართველ ამომრჩეულთა ჯგუფში
შესამჩნევად სწრაფად ნამდვილი დემო-
კრატიული ელემენტები დანარჩენებთან
შეადრებით.

მაგრამ ჩვენ მაინც ჩვენს შეხედულო-
ბას ჯგუფის მთლიანობის შესახებ არა
ცვლილი, თუ ასეთი დემოკრატიული შე-
ხედობით არიან აღტყვნილი ქართვე-
ლი ამომრჩეულები, მით უფრო საჭირო არ
იყო ეროვნული დროშის აფრიალება, ამ
ჩვენი აზრის დასამტკიცებელი საბუთები
თვით ამ მოწოდების და პროგრამის ში-
ნაარსში მოიძებნება.

ამ პროგრამის ავტორები ბრძანებენ
შესავალში შემდეგს:

„დანარჩენ ეროვნებათა (ე. ი. სომხების
გარდა) წარმომადგენელნი, როგორც ავ-
რეთვე თვით სომხის ხალხის დემოკრა-
ტიული ელემენტები რჩებიან აგრედ-
საბჭოში მათ არ უშვებენ და, თუ უშე-
ბენ, ძალიან მკითხ რიცხს“.

მაშასადამე, საბჭოში სომხის ერის გა-
ბატონებული შემდეგული ნაწილი ერთ-
ნაირად სწავრავს როგორც თათისა ისე
უცხო დემოკრატიულ ელემენტს. სხა-
დია, მარტო ქართველობა არ ყოფილა
ამ მხრით უფრო მდგომარეობაში,
არამედ სომხობაც. ჩვენ ამას დავუმა-
ტებთ კიდევ, რომ სხვა დანარჩენი თბი-
ლისში მოსახლე ერებიც ამგვარ სამუშა-
ოში მდგომარეობაში არიან, როგორც,
მაგ., მალაქები, თათრები, ისები და სხვ.

თუ ამ ელემენტებისათვის უნდა მოეყა-
რათ თავი, ერთად შეეკრიბათ ერთი დრო-

შის ქვეშ იმისთანა საქმეში, როგორიც
არის საქალაქო თვითმართველობის საქ-
მე. ყველა ამ ელემენტებს კარგად აქვს
გათვალისწინებული „სხვადასხვა საჭიროე-
ბა თავიანთი სკოლისა, ენისა, ეკლესიისა და
თბილისში დაფუძნებულ მათი ეროვნულ-
ეკლესიური დაწესებულებათა“. მაშინ
მხოლოდ ნათლად წარმოიდგენდნენ ყველა
ესენი, რომ მათ ერთ-ერთიანობის წინაა-
ღმდეგ გულში არავითარი ხინჯი არა
აქვთ და მიწინააღმდეგენ ერთი-ერთიან-
ბის საერთო საქმის მოსაწყობად და მო-
პირდაპირ მხარის დასაძლევად. თორემ
კალ-კალე ჯგუფის დაარსების ადგილი
შეუძლია ელემენტობა გააძლიეროს
რაიცა კარგ გავლენას ვერ იქონიეს
ეროვნებათა ურთიერთობაზე. მით უფრო
უნდა მოქცეულიყვნენ ასე რადგანაც,
როგორც თვით პროგრამის შემადგენელი
ამბობენ, „მათ გამოსვლის სრულე-
ბით არა აქვს მიზნად აქაურ ეროვნებათა
შორის არსებულ „შუღლის გამოწვევა“,
რომელიც მათის სრული სამართლიანის
აზრით, კლავ თბილისის „მუნიციპალურ
მოღვაწეთა წარსულ მოქმედებისაგან არის
გამოწვეული“.

ახლა კი რა მოხდა? ქართველობამ არა
თუ ყველა თავის დემოკრატიული ელემ-
ენტები დანარჩენ ერების დემოკრატიულ
ელემენტებს არ შეუერთა, არამედ ეს თა-
ვის ელემენტები გაჰყო ორ ნაწილად.
ერთმა დააარსა ქართველ ამომრჩეულ-
თა ჯგუფი, მეორე კი „შევიდა“ „ახალ
ჯგუფში“. განი ეს საფალო და საშუა-
ხარო მოგვლენა არ არის. ყველა ქარ-
ველი დემოკრატი-ამომრჩეული რომ ერთ
საარჩევნო ჯგუფში მოჰყოლოდა, მაშინ
თბილისის დემოკრატია უფრო მძლავრი
შეიქმნებოდა.

აღსანიშნავია, რომ დღევანდელ საქა-
ლაქო არჩევნებში ქართველობა ხალხმა
არ წამოაყენა არც ერთი იმგვარი ჯგუ-
ფი, რომელსაც არა-პროგრესული და
არა-დემოკრატიული ნიშნაფება ჰქონოდა
ამიტომ საჭირო იყო, რომ ქართველ
ამომრჩეულების მეთაურებს ესარგებლათ
ქართველ ხალხის ამ უპირატესობით;
შეედინათ დანარჩენ ერების დემოკრა-
ტიულ ელემენტებთან ერთად ერთი სა-
არჩევნო ჯგუფი.

ეს არც ეხლა არის გვიან. ჩვენის აზ-
რით, რაც შეიძლება მალე უნდა მოხდეს
ლაბარაკი ამ ჯგუფსა და „ახალ ჯგუფში“
შორის შეფრთხილების შესახებ. მაშინ მათი
ძალა გაიზარდება და გამარჯვებაც სა-
არჩევნო აღარ შეიქმნება.

რასაკვირვლია, იმ არა-სასურველ კი-
მათსა და ქიშპობას რომელიც ამ უკანა-
სკნელ დღეებში დაიწყო ამ ორ ჯგუფთა
შორის აქაურ გაზეთების ფურცლებზე
ახლაც უნდა მოეღოს ბოლო.

მხოლოდ გულწრფელმა სურვილმა, რომ
ქართველი დემოკრატიული ელემენტები,
სხვა ერების ამნაირ ელემენტებთან ერ-
თად, ზღომად გასულიყვნენ საბჭოში,—
ავადებინა ხელში კალამი და დაგვწყე-
ბინა ყველა ამის შესახებ ბაიან.

რომ „ზარბი“, რომ „ნაციონალურ კუ-
რების დაწესება მანქანული საერთო
საქმისათვის“. თუ ეს მანქანულია გო-
ბისათვის, რად უნდა იყოს სასარგებლო
ქალაქის თვითმართველობისათვის?.. ბრ-
ძენო ედიბე! გამოიკან...“

რა გარანტია იქნება, რომ საბჭოში
არჩეული ნაციონალურ კურობისაგან
ხმონები ეროვნულ „შუღლს და შფონს“
მოსაბნენ? პირიქით, საბჭოში ურთიერ-
ობა უფრო გამწვავდება და საქალაქო
საქმეც შეფერხდება. მაშასადამე, „შუღლ-
ლი და შფონი“ უნდა მოიპოოს სათავე-
შივე და ეს კი შესაძლებელი იქნება მხო-
ლოდ მაშინ, როცა არჩეულებს დაგვყა-
რბთ ეროვნულ პრინციპზე კი არა, არა-
მედ მხოლოდ ეკონომიურ ინტერესებს
პრინციპზე, ანუ კლასობრივ ნიადაგზე
ეს მეთადრე ჩვენშია საჭირო, რადგანაც
კავკასიის ერები ერთი ტიპში იყვნენ.
რა მოსატანია აქ ავსტრია თავის ერებით
სადაც ვაცილებით მეტი თავისუფლება
და ბრძოლა სხვათაზე ყოველ აქვე-
ნას თავის საზოგადო და საშუალებას აქვს.

ამისათვის ყველა იმ მწერლებზე მითი-
თება, როგორიც არიან ექვმი კარლ რე-
ნერი, რომელიც სწერდა და სწერს სი-
ნოტატის და რუდოლფ შპრინგერის
ფსევდონიმებით, ოტო ბაუერი და სხ.,
სწორედ უდავლია.

რა მოსატანია აქ დიდებული ჯონ სტი-
უარტ მილლის სახელი, რომელიც სულ
სხვა პროპაგანდისტული სისტემაზე ლა-
პარაკობს და მიითმობს ეროვნო-ამერიკის
დემოკრატებზე, სადაც სულ სხვა პრო-
პაგანდისტული სისტემა მყარდება, რომ
მილის წინააღმდეგ არც ჩვენი ვარა...“

ავსტრიას და რუსეთს შუა უდგეს, დი-
დი ზღვარი. აქაური პარტიები იქაურ
როგორ შეედრება?.. განა შესაძლებელია
ამ „ისტორიულ მომენტში“ რომელიმე
ერის რუსეთში „ეთერიდულ პირიგე-
ბად“ გარდაყვანა, როგორც რუდოლფ შპრინ-
გერი ამბობს, და ნეგლბერტ პერნერ-
სტუდერი აღსატყუებდნენ. ეს, სხვა დროა.
მაშინ ხომ დღევანდელი „ისტორიული
მომენტისათვის“ არ იქნება, რომელმაც
ბ. არჩილ ჯორჯაძე ნაციონალურ-პრო-
პაგანდისტული წარმომადგენლობის პრი-
ნციპის საჭიროება უკანახა და ამ საკი-
თის გადაწყვეტა მოთხოვნიდა დღევან-
დელ საქონამდებლო ორგანოებისაგან. *)

მაშინ სხვა საშუალებას აირჩევს ჩვენი
ხალხი, უფრო შესაბამის და სასარგებლოს,
ვიტყვო ჩვენი მოწინააღმდეგეებისაგან ნა-
ჩვენები „უბრალო“ საშუალებათა...

ს ა კ ი რ ა ლ.

ჩვენ განგებ გამოცავით ეს ნაწილი
იმ წერილებიდან, რომელიც გვიძღვნეს
ჩვენ „სახალხოვნობა“. როგორც უკვე
შეინახა ჩვენი მეთიხელი, ჩვენ ყო-
ველ ღონეს ვხმარობთ, რომ არავითარ
საპირალო ქიშპას და შუღლს არ მივსცეთ
ალაგი ჩვენს ორგანოში.

ახლაც, თუ ვიღებთ კალამს მხოლოდ
იმიტომ, რომ ჩვენ წინააღმდეგ სწერს
ისეთი პირი, რომლისადმი რწმენა რო-
გორც გულწრფელ და პატრიასტულ
ლისდმი, აქამდე არ დაგვიკავია.

რაც შეეხება მის ხმის ამყოფს ბ. არჩი-
ლ-შუღლს, ამის შესახებ ვიტყვით ვადა-
რით, რომ ის არავითარი სერიოზულ ყურა-
დღების ღირსი არ არის. მეთიხელიც უკვე
იცის, რა გონებრივი ხაზავს პატრონია
იგი. ყველა მის ნაწერს ბავშური კილო
ტყუობს, არავითარ ერთთან აზრს ვერ გა-
მოიტანს მის ნაწერებზე ვერაფერი. რად-
განა ნაწყვეტ-ნაწყვეტ აზრები, მეთიხელი
მუდამ ეკითხება მისი ნაწერის წაკითხვის
შემდეგ მორჩეს: „რა უნდა ეთქვას ავტორ-
სო“. მის კიდევ მოსამზადებელი კლასი
არ გაუთავებია და ამა როგორ ამოჰყოფ-
და თავს პირველში.

*) ბ. არჩილ ჯორჯაძე ამბობს, ვითომც ჩვენ
ისე გავგვოს მის სიტყვებში, თითქო იგი მო-
თხოვდეს „კომპლუარჩეულების მოწყობას პრო-
პაგანდისტული წარმომადგენლობის პრინციპის
მიხედვით“. ჩვენ ასე არ გავგვია მისი სიტყვ-
ბი. ამისთანა სერიოზული კიდევ რომ გამოცხადე-
ბია, საწინააღმდეგო არა გვექმნოდა რა, რადგან-
და ეს მომსაწვებელი შეიქმნებოდა შეთანხმე-
ბითადადავით.

ჩვენ არც ის ვეფიქრებთ, ვითომც მას შესაფ-
ერის პრობლემა წარედგენ უნდად საგუბერნო
საქმეებში. უბედურებად ჩვენ ის მიგვაჩნია
სწორედ, რომ იგი საკანონმდებლო ორგანო-
ბისაგან მოიღოს და საკითხის გადაწყვეტას.

თუ ყველა ამას დაუმჯობესებდა იმ საოცარ გულ-გრილობას, რომელსაც ამ უკანასკნელ დრომდე ინერგდებოდა თბილისში ქართული ამომრჩეველნი არჩევნების დროს, აგრეთვე დაზავებულობას, თავის ძალების უიმედობას, განწყობილ შეგრძნებულ მუშაობაში გამოუცდლობას, მაშინ ყველა სხვისი ცხადი იქნება, რომ ყველა მკვიდრთა დემოკრატიულ წრეების ინტერესების და წმინდა ქართველ მცხოვრებთა დავიწყებულ ინტერესების დასაცავად ფიციანდობა, უპირატესო ყოვლისა უმჯობესი და უმწიფო ელემენტების მისაშველდობა უნდა შედგმოილიდ ჩვენ თბილისის ყველა უბანში ქართველ-ამომრჩევლების ცალკე ჯგუფად მოწყობას.

ქართველ ამომრჩევლების გამოსვლის სრულეობით არა აქვს მიზანი აქაურ გროვანებათა შორის არსებულ შულის გამაწყობა, რომელიც მუნიციპალურ მოღვაწეთა წარსულ მოქმედებისაგან არის გამოწვეული. პირიქით, თვით თბილისის მკვიდრთა ეკონომიური ურთიერთობის სინამდვილე ავალებს აქაურ ერების შეგნებულ ელემენტებს შექმნან ისეთი სოციალურ-ეკონომიური პირობები, რომ მოსიპოს სრულიად ამ ერთა შორის სიძლიერი და დამყარდეს სამუდამოდ ძიება და ერთობა.

ამიტომ, ჩვენ ქართველი ამომრჩეველნი, მოვიწვევებ ჩვენნიარ ჯგუფებს, რომელნიც გვიახლოვდებიან თავიანთ მიზნისა და მუნიციპალურ მოღვაწეობის წინააღმდეგ ერთად იმოქმედონ, ხმა მისცენ და შეეცადონ ამ ქვემოლ მოყვანილ გვგმის განხორციელებას, რომლის უმთავრესი მუხლები შემდეგ წარმოადგენენ:

ყველაზე უმთავრესი საკითხი ქალაქის ფინანსების საკითხია, მეტადრე ახლა, როდესაც ფინანსები არც-დარცის გზას აღვას, რადგანაც საქალაქო საღარაო (კასა) დატვირთულია სხვადასხვა საერთო სახელმწიფოებრივ მნიშვნელობის ხარჯით, როგორც მაგალითად არის: პოლიციის შენახვის ხარჯი მონაწილეობა, სამხედრო ბინის ბეგარა და სხვა ნაწლები მნიშვნელოვანი ხარჯები, რომლის წყალობით საქალაქო თვითმმართველობათა საზოგადოთა და კერძოდ თბილისისაში ძალიან უზრუნველდება გამოჩენილ მუნიციპალურ მოღვაწეთა მიერ მრავალ წელთა განმავლობაში შემუშავებული პროგრამის განხორციელება. მაგრამ მართკო ეს გერგულ წოდებული განმავლობა ხარჯები არ არის ბოლო ფინანსიურ მდგომარეობის გაუმჯობესების შედეგად. როგორც სხვა ქალაქებში, ისე თბილისში საქალაქო თვითმმართველობათა ორგანოების მიერ გაჩეული ფინანსური პოლიტიკისა უღელდესი გავლენა აქვს ფინანსების გაუმჯობესებას და გაუმჯობესებაზე. ამიტომ ქართველ-ამომრჩეველთა ჯგუფი ავალებს თავისი კანდიდატების აუცილებლად იზრუნონ ქალაქის ფინანსთა გაუმჯობესებისათვის: 1. უნდა გააუმჯობესონ გადასახადების გაწევის საზღაფრები; 2. უნდა მოსპონ არა-ნაყოფიერი ხარჯები; 3. უნდა გააუმჯობესონ ქალაქის სხვადასხვა დაწესებულებისა და წარმოებისათვის საჭირო მანქანების საყვირები, წინწილები უკვე ამტკიცებდნენ ცას და დედამიწას, მეტრისა და მოყვარეს, ერისა და ბერის, მთავართა და მონათა ოქრო-მჭედლის ტახტზე ასვლის.

7.

გავიდა წელიწადი. გულის ფანტაზიით ელოდნენ მეფეთა-მეფის შვილის თავს-დასხმას. გავიდა ორი. მეფეთა-მეფის შვილი დაიწყო.

—შეგავიდა კისერზე ოქრო-მჭედელი?—

ბოროტათა კიბუხობიდან ერთი.

—წინანი უკანა და უკანანი წინა—

უამტკნოდნენ მკერდნი.

ხალხი კი თხზავდა თქმულებებს, ზღაპრებს, არაკებს და ხშირად შეუგნებლათ ამ ზღაპრებში ამკობდა ოქრო-მჭედელს, ახალგაზრდა მეფეს.

ეს ერთი ზღაპრითაა:

იყო არაფერი. ქვეყნად კი აღმართები ცხოვრობდნენ. ღვთის უმკაცრესი და უბოროტესი არ იქნებოდა? ვინ შექმნიდა მომავალეობით ზურბიუტ ცას და სარკინი-ჯავით სიცივს, შიმშილს, სიკვდილს, აფეთქებულობას, გულის გაუმძღვრებას და სულის დაუდგარილობას? მხოლოდ ღმერთი არის ცხოვრება—ერთი ახალგაზრდა კოლ-ქმარი. სიმღერე ყელზე ადევნა. ღმერთს კი მუდამ ევადრებოდნენ ნუ მოეცადა შვილი—გაგვიფარა, რაც ჩვენ მუშაობაში გამოვცდებოდ, სხვას მაინც ჩვენ გაგვიჩინებდ ბედის საწყევლოდა. მაგრამ ახალგაზრდა კოლ-ქმარს ყოველ წელიც თითო შვილი ებადებოდა. თორა მერტ ბავშვი ეყოლია. დაბადების წინ დასწავსებდნენ ახლად დაბადებული მოკლათ, რომ შემდეგში არ იტანჯოდა. ახლად დაბადებული კი ისეთი სიამველი, უშნო და უღაზოთა იქნებოდა, რომ დედ-მამა იტყობა: ამას რაც უნდა დავმართოს სულ ერთად აღმართი არ არის.

სილის და ნაწარმოების შექმნის სისტემა; 4. უნდა შემოიღონ გონივრული საშუალება საქალაქო მიწების სარგებლობის და სხვადასხვა სამეურნეო საქმეების წარმოებისა; 5. უნდა გაუმჯობესონ სხვადასხვა სახის იჯარის სისტემა (ყოფილ-თებ“ „პოსტავები“) და სხვ.; 6. უნდა აიღონ გრძელ-ვადიანი დიდი სესხის იმისთანა მუნიციპალურ საქმეებისა და შერეობებისათვის, რომელიც განხორციელდება და მოწყობა შეადგენს ქალაქისათვის აუცილებელ საჭიროებას და რომელნიც გააძლიერებენ ქალაქის შემოსავალს.

გარდა ამისა, ჯგუფი აუცილებელ საქართველ სოფლის შემდეგ ცვლილება და გაუმჯობესება შემოიღოს ქალაქის მეურნეობის უკვე არსებულ შემდეგ დარგებში:

1. ქალაქის გამშენებდა და მოწყობა.

1. დაუყოვნებლად მოიპოვოს ყველა ქუჩა და მოედანი, რომელიც დღევანდელ მოუკრწლებს, ან ისე არაა მოკრწებული როგორც ქალაქი შეავსოს. 2. საჭიროა სკვერების და საზოგადო ბაღების გაუმჯობესება საქალაქო მიწზე და თუ ასეთი მიწა არ არის, ქალაქი უნდა შეიძინოს ზემოხსენებულ მიწისთვის. საჭიროა აგრეთვე ქუჩების ორიგ მხრივ დაგეგმულად ჩაყაროს ხეები. 3. საჭიროა ქალაქის განათების გაუმჯობესება, განსაკუთრებით განაპირა უბნებში. 4. დაუყოვნებლად უნდა იზრუნონ ნალღირსა და წყალ-დიდობის თავიდან ასაცილებლად. უნდა გაიკრიფდეს ტენიკოსთა ზედაშეშეშელობა კეობთა პირთა საზოგადო და სახანო დაწესებულებათა მიერ ქალაქში აგებულ შენობებზე. ეს საჭიროა რათა სამშენებლო დეპარტამენტი არ დაიშრეს და ყოველი უბნებზე რეაქცია თავიდან ავიტოლოთ.

2 სასანიტარო საქმე.

1. სანიტარული მხრივ ზედამხედველობა უნდა გაძლიერდეს, განსაკუთრებით საქმე-სამშლისა. ამისათვის აუცილებელია საქმეში სასანიტაროებრივ ელემენტების ჩაყვება. მუდმივ მომქმედ სანიტარობის მრეწველობა ინსტიტუტი უნდა არსებობდეს, მასხრითა იტყვს მომართოს და ქალაქი რამდენიმე სანიტარო უბნად დაიყოს.

2. უნდა განორკივდეს, სანიტარიის მხრით ქალაქის გასაუმჯობესებლად, საერთო საავადმედო კანალიზაცია.

3. ქალაქის წყაროს და წყარ-წყარის გასაქრებად არსებულ საშუალებათა გაუმჯობესება და ახალ საშუალების გამოგონება საჭიროა.

4. განსაკუთრებული სასანიტარო გადასახადი უნდა დაწესდეს.

2 სამკურნალო დახმარება.

1. საჭიროა სახლში მომუშავე ექიმთა რიცხვის გაზრდა და ქალაქის საავადმედო-კავშირეობა დაარსება იმ უბნებში, სადაც არ არის, აგრეთვე საჭიროა ავადმყოფთათვის საწოდების გამარჯობა და არსებულ საავადმყოფოებსა და სამკურნალოებში საქმის გაუმჯობესება.

2. რამდენიმე ახალი საშობიარო თავსწიფარი უნდა აიგოს და სულით ავადმყოფთა თავსწიფარი ფსიხიკურულ საავადმყოფოდ გადაკეთდეს.

3. საქალაქო აფთაპიის ექსპლატაცია თვით გამგებების ხელში უნდა იყოს, ქალაქის საავადმყოფოებსა და სამკურნალოებში დღევანდელი საფთაო ქალაქი უნდა გაუმჯობესდეს.

4. ხალხის განათლება.

1. უნდა დაწესდეს საუფროსო, საავადმედო პირველ-დაწყებითი სწავლა და სკოლების რიცხვი ყველა ერეგებებს თანასწორად უნდა

გაუნაწილდეს. საზოგადო სკოლათა რიცხვი უნდა გაიზარდოს. 2. საჭიროა საჯარო ბიბლიოთეკის გახსნა და არსებულ წიგნსაცოთა გაუმჯობესება. 3. ქალაქის განაპირა უბნებში სახალხო აუდიტორიები უნდა გაიხსნას და სახალხო წარმოდგენების და ლექციის მმართველ საზოგადოებასა და წრეებს ფული უნდა ეძლეოს და სხვ.

5. ქალაქის კონება.

1. ქალაქის დაწესებულებათათვის საკუთარი შენობის შექმნა უნდა იზრუნონ. 2. ქალაქის საკუთრებისათვის უნდა შეიძინონ ქალაქის სხვადასხვა ნაწილი მამული, მაგ., მოედნისა, სკვერისა, ბაზრისა, შენობისა, და ქუჩების გასაფართოვებლად და სხვა. 3. ქალაქის მოძრა და უძრავ ქონების დავითარი უნდა შესდეს.

6. საქალაქო საზოგადოების საქმის რეორგანიზაცია.

1. საჭიროა ბუჯგუბრის და ანგარაშის წარმომადგენელ ქალაქის ყველა დაწესებულებაში. სამაგრიოდ უნდა დაწესდეს გაუმჯობესებული სამაგრიო სისტემა. 2. ავტობუსი წყლის მიღის და წყლის ქსელის გაუმჯობესების შეცვლა-გაუმჯობესება. 3. საკუთრების საკუთრება პოლიციისა და სასანიტარო საქმის განყოფილების რეორგანიზაცია. 4. საბჭოთა თვითმმართველობის ყველა ხელ-ქვეითი მოსამსახურისა და დაწესებულებისათვის თვალყურის სადგენებლად დამოუკიდებელ სარევიზო-საგანგებო ორგანო უნდა დაიწესოს.

ჩამოთვლილის გარდა ჯგუფის უნდა იმთავალმა საბჭომ შემდეგი საკითხები უნდა დააწესებდეს:

1. ახალი წყლის მიღი უნდა გაეფიქრებინა და დაეწესებინა. 2. ტრამვაი ქალაქის საკუთრებად უნდა გახდეს. 3. საბოლოოდ უნდა გადასწყდეს ბალნეოლოგიურ სადგურის დარსების საკითხი. 4. ახალი საქალაქო ბაზრები უნდა დაარსდეს, ჩარჩებიან საბოლოოდ უფრო გონივრულ ზომებზე უნდა მივიდეს. 5. უპირველესი საჭიროების საგნებზე ნიჭი უნდა დაწესდეს და გაიძლიეროს ქალაქის მიერ ზოგის სახალხო დერეფი და ფურნები. 6. მცხოვრებთა საბინდრო სახლების საშენებლო და ამ საჭიროების დასაწყობი-ლებლად ქალაქი თავის მამულზე სახლები უნდა ააშენოს და შიგ პირველად მოწყობილი და იგივე სადგომები გააძლიეროს. 7. ქალაქის საჭიროების დასაწყობი-ლებლად და საზოგადო ავტობუსის გასაფართოვად, საჭიროა ქალაქის მამულებში ავტობუსის გაშენება.

8. უნდა დაარსდეს ღარიბთათვის უბნის საზრუნველობა.

ამ გამოცხადებულ მუნიციპალურ მოღვაწეობის პროგრამის მიხედვით მიხედვით აღნიშნულ მიზანთა მისაღწევად საჭირო არის საბჭოში იყვნენ შეუდრეკელი, ნიჭიერი, მომზადებული პირნი, გულწრფელად მონაწილეობი პატრონსა და უნდა იყოს სამსახურში მისაღწევა ქალაქის ინტერესების დასაცავად. ჩვენ დასაწყისებში ხმისთვის კანდიდატები და ანკეტის საშუალებით საარჩევნო უბნებში 25-მდე პირს ქართველ-ამომრჩეველებისაგან, რომელიც სიასაც თავის დროზე გამოავლენენ.

ეს სია სხვა ერების ჩვენ-ნაირ ჯგუფებთან შეთანხმების შემდეგ ჩვენ განხორციელებს შევითნაო საერთო საქალაქო სიასი, რომელიც მოსწონებულ იქნება ბიან ყველა სასურველი კანდიდატის მომხმარებელს, რუსებისა, მაშადაინებისა, გერმანებისა და სხვებისაგან, იმთა ჯგუფებისაგან დასახლებულნი. საჭიროა მოვიხმაროთ ყოველი ღონე, რომ საერთო ძალით, პატრონად და პირდაპირ გზის გადაუხვევლად გავიყვანოთ ხმისთვის ამ საბჭოში იყვნენ შეუდრეკელი, ნიჭიერი, მომზადებული პირნი, გულწრფელად მონაწილეობი პატრონსა და უნდა იყოს სამსახურში მისაღწევა ქალაქის ინტერესების დასაცავად.

ამ გზით ჩვენ იმედი გვაქვს მოვსპოთ ეროვნული შულის სიმწევე და თბი-

სილათა მათათას ხელი ჩაჭრა კალათას და, რაც კი არაა მისი ნახო გვედრი შენთვის შეინახო.

8.

შემოდგომის მუდრო საღამო ახლოვდებოდა. მზე ნელ-ნელა შორდებოდა მიწას და ათასფერ ღებდა ცაზე აქა-იქ ნაწილ ღრუბლებს. თვით პირიქით ჩაღმდებოდა ფართო ზოლი შემორტყმოდა. ზედ მუქი ღრუბელი დაბჯნოდა, რომელსაც სრუტეებისათვის აღის ფერა შეყოლიდა. ჩრდილი მოყოლიდა. „აჰა შენების ხეივანში“, რომელიც სახალეს გვერდზე ახლდა. ქვეთ ჩარეულ ხეებს ერთმანერთიდან წყრილი შადრევნები ყოფდა. უწყვეტლივ ისარივით აღიდა და წყალი ზეით და ბრილიანტის მარცვლებით ქვე ვარდებოდა. ბოლოში ეს ხეების ორა ყუება შერვალებით ერთდებოდა და შუაში ისევ ხეებთან და შადრევნებში მჭიდროდ შემოვარდნის მინდორის სტოვებდა.

აქ ათამაშებდა ახალგაზრდა დედოფალი თავის ბავშვებს; აქ დასვირბოდნენ მთავარი დამეში, როცა შადრევანის წყლის მარცვლები ოქროსფერად იწყებდნენ ბრწყინვალე საფერო საქმეებით დაღა-ღაღა ოქრო-მჭედელი, მისი კოლი და თეთრის თიხი დაბურული ტახტიდან გადამდგარი მეფე.

მოხუცი ძველს სასახელში იყო. ოქრო-მჭედელი თავის დამბრუნებელიყო დედოფალი შვირს მოახლებით და სასახლის ქაღები ხეივანში ჭილაზე ისდნენ და მძივთ ვიწებოდა ფარდას ქარავდენ ფარშავანის კუდების მართა მოახლებებს ეჭირათ და სიოს მზრავდენ დედოფალს. იქვე ბავშვები თამაშობდნენ და ნებე-ბრძენ.

—დიდი მეფე მობრძნებდა— მოხსენს სიმ-

ლისში მოსახლე ყველა ეროვნების სამართლიანი მოთხოვნა დაეკმაყოფილოთ, გავიყვანოთ საბჭოში მშრომელი და დემოკრატიული ელემენტები და განვახლოთ საბჭო თანამედროვე რთულ მუნიციპალურ ცხოვრების მომწოდებელ მოთხოვნებთან თანახმად.

დაე, ქალაქის მკვიდრი ყველა ელემენტი ერების განხორციელოდა, თუ თანაუგრძნობი ჩვენს მისწრაფებას, ჩვენთან ერთად პატიოსნად და განწყობილად ჩვენი არჩეული გზით წამოვიდნენ.

დაე, ჩვენ ყველანი შევედრებოდეთ ერთ დიდ ოჯახად, სოლიდარულად, წმინდა მშურად, დავიფიქროთ ძველი უთანხმოება და უსიამოვნება ჩვენი ძვირფასი თბილისის საკუთრებლად და კაცისის დანარჩენ ქალაქების მავლობის მისაცემად, მივიღოთ საარჩევნო ყუთებიან, რომ ცხოვრებაში განხორციელოთ ჩვენი საუკეთესო მოღვაწეთა მისწრაფებანი, რომ შევქმნათ საბჭო მშრომელი, გადმოვიტარებულ და თავის ეროვნულ შემადგენლობით ყველა აქაურ ერებისთვის სამართლიანი მოთხოვნების დასაცავად მოვიდეთ.

ახალი ამაგი

მარტუგალიაში მონარქისტებმა რამდენჯერმე სცადეს ამოხვედნის მოხდენა, მაგრამ საზნად დაზარცხდენ მთავრობისაგან. — ბრძოლის ველზე ათავარი ჯგერავი-ბით თვალსაჩინო არა მოხდა. ა. ზნორი შეტაკება სპალითა და იტალიელთა შუა. საბოლოო ბრძოლა ჯერ არ ყოფილა.

— როგორც შევითნაო ოციკალური გაზეთი „კავკასი“ ინფორმირებს გვადის ახალი რედაქციის ხელში. ახლანდელი რედაქტორი ე. სტრატონივი სტოვებს თავის მოვალეობას.

— სინოდს გადაუწყვეტია დაენიშნოს ჯამგირად: მღვდლებს შეწყვიტა — 1.200 მან., მთავარს — 800 მან., მღვდელთა — 400 მან., ბოლო მღვდლებს, რომელთაც უმაღლესი განთავლება აქვთ მიღებული, დაენიშნებთ 1.500 მან. მღვდელთა აკურთხებენ მხოლოდ იმთა, ვისაც საშუალო სასწავლებლის მთელი კურსი ექნება დამთავრებული, მთავრად — ვისაც სეკულესიო სასწავლებლო სკოლა ექნება გათავებული და მდგომარედ — ვისაც სასულიერო სასწავლებელი. მღვდელ-მსახურება სამღვდლოებამ უნდა შესაერულოს უსასყიდლოდ.

— მისკოვში დიდი სკანდალი მოხდა გამოფენაზე. კაცისის საბარეშო სადგურმა გაგზავნა იქ გამოსაღებელი ყაბის პარკები. პარკების ფერმა ისე გაავრცელა ექსპერტები, რომ ამით ყაბობად იცნეს ისინი ქიმიურ ანალიზის შემდეგ. დაინტერესებული მოხუცები ჩაივრეს საბჭოში, პასუხის გეგმაში მიაკვნიდეს ეს ექსპერტები და დაინტერესეს მეორე ექსპერტთა, რომელთაც პირველი ექსპერტების აზრი ან სრულ ექსპერტიზა. ამასთანავე ამ მეორე ექსპერტთა კომისიამ აღიარა, გამოფენილი ექსპონატები სრულეობით არ აძლევს წარმოდგენას, რომ სადგური მოქმედებს წყისრით იმ მდინარე ნიჭიერი შემწეობისაგან შედარებით, რომელსაც ის მთავრობისაგან იღებს. ეს სადგური მთელს იმპერიაში ერთად-ერთი დაწესებულება არისო და ამიტომ მეტი მოთხოვნებია. ამ კომისიამ მიუძღავა მას მხოლოდ ბრინჯის მდელი. აღდრე კი სადგური ყველა გამოფენაზე იღებდა უმაღლესი ჯილდოს. გამოფენის მთავარი კომისარია აბრებს თურმე ამის შესახებ შენდარი ოქმის წარდგენას მიწად მოქმედების მთავარ გამგისათვის.

ქართო მობრუნებდა ფარეშმა. ვერავინ გავიდა ისე ჩამოვიდა ეზოში ორის მხედვითი. ამაღა ჯერ კიდევ შორს უნდა იყოს.

დღღოფალი შეკრთა, ჩაქმულობის შერცხა, მაგრამ გვიანდა იყო: თვითონ მეფეთა-მეფე ქართო მოვიდა. ტახტზე ასული მეფეთა-მეფის ვაგი თითქმის არ შეცვლილიყო, მხოლოდ კეშნის ღარზე გამოარდებოდა და სვედის თანამორბედი მქრათალი ფერი ზედგადაფერა და.

— ახლოს ვიყავ და თქვენი ნახვა მომენტარა. მინდოდა გამოვო, როგორ და გვიკავრდა თქვენი სიყვარული. ეს თქვენი ბავშვებია? კარგი ღაფრადილი. თქვენც არ გამოცვლილხართ: სახეს უფრო ბუნებრივად სიმშვიდის ბეჭედი ახს და არა სიმშვიდე ნაღობისა და ორის შემრებულ შველისა. ფერი და თვალი უფრო ცოცხალი გაქვთ. მაგრამ თქვენვე მითხრით როგორ გრძნობთ თავს. მაშაშეთ ისე მეგობრულად, გულახდილად, როგორც ხუთის წლის წინათ, პირველ შეხვედრისას გუზაფხობდით, როცა თქვენ მოახლოვდით მეფეთა-მეფის ვაგი თითქმის აზნაურთა.

ტახტს და წლებს სულით არ გამოცვალათ ყოველი მეფეთა-მეფის ვაგი ისე სადათ, უბრალოდ და გულყვითლად ეჭირათ თავი.

— ღვთით კარგაბი ქართო მუშაობს მე ბავშვებსა ვხრად.

— გული აღარ გტკივთ ძველები, ისე რომ სილი-ხარბარი ტლანქ დროს გატრებოთ მიიღოთ? აღარ ეტებთ მართლმადის ფიქრით გასართყვით? აღარაფერს ეტებთ?

— ნაბიჯს მოუვლიდეს, სამეხარი აღარა ჩაქვს—უბნახდა დედოფალმა და თავზე ხელი გადაუხა პატარა ბავშვს, რომელიც კალთაზე ეკოტინებოდა.

— მალე დაბრუნდება თქვენი მეუღლე?

— აი კიდევც მდის.

— ქართული თვარტის სეზონი თბილისში იწყება ოთხშაბათს 5 ოქტომბერს „სამშობლოთი“.

იპულაზიითი განგარსება

„თემის“ აზრი ქალაქის არჩევნების შესახებ ისე ეუცხოვა ჩვენს ულტრა-პარტიკებს, რომ ვინ იცის რას არ სწამებენ. მაგრამ ჩვენ ეს აზრი ახლა კი არ გამოვითქვამს მარტო. ჩვენი ასეთი პოზიცია დიდი ხნისა და არასოდეს არ შეგვიცვლია იგი. ამის დასამტკიცებლად ჩვენ იძულებული ვართ მთლად გადმოვიღოთ ქართული და მოწინავე წერილი, რომელიც დასტავებულ იყო ვაზ. „ხავაკი-ნიკი“ 12 სექტემბერს, 1910 წ. ეს ის დრო იყო, როდესაც ამ გაზეთის გამოსაქმნად შესდგა კოლმექტორი რედაქტორი რომელიც განავრება ამ გაზეთის საოტერ-რატორი საქმის 1910 წ. აგვისტოს 12-დან—იმევე წლის სექტემბრის 29-მდე. ამ დღეს ხომ მივღებ რედაქციამ თანამშრომლებითურთ მინება თავი გაზეთს, რადგანაც იდუფრი უთანხმოება მოუვიდა გამოცემვლებთან და დაარსა ახალი გაზეთი „ხავაკი-ნიკი“ ობოზრენი“. აი ამ კოლმექტორ რედაქციამ შეიღობა, სხვათა შორის, ახლანდელი „თემის“ ხელმძღვანელიც, მიწვეული ვაზ. „ხავაკი-ნიკი“ პასუხისმგებელ რედაქტორის იყო. რუტკოსკის მიერ. ზემოხსენებული მეთაური სწორედ „თემის“ ახლანდელი ხელმძღვანელის კლასში ეკუთვნის.

აი თვით ის წერილიც.

„საქალაქო თვითმმართველობა—ერთა იმ საუკრადოესი საქმეა, რომელიც შეიძლება საქართველოს და კავკასიის ქალაქების მსოფლიოებას. ამ დროს, როდესაც ჩვენს სოფელთა იყოფა ოცნების სიმაფაა, ელეს, ან რაღაც იქნება შემთავრება ჩვენივე ერისა, ჩვენი ქალაქი კარგა ხანის სარგებლობას თვითმმართველობის სიკეთით, რასაკვირველია, იმდენად, რამდენადვე ამ სიკეთის მატება შეუძლია სამშრომლო ნიჭიანად ორგანიზაციის ახლანდელ ფორმას.

გასაკვირვებელი არ არის, ამიტომ, რომ საზოგადოებას და შრესაში ხშირად შესვრებაში მისდევს, კამათს ამის შესახებ, რაც ხდება ქალაქის თვითმმართველობათა სიყვანძულობა.

აი ახლაც, ქალაქისათვის არჩევნებს და მისთვის მისაძვება არჩევნებს ავადმარა-კი საზოგადოება და ყურნალ-ცახეთითა და გამოწევა კამათი, სიყვანძულობა და გამოწევა, რუსულ და ქართულ-სომხურ პრესის ერთ ნაწილში.

იმ დროს, როდესაც რუსეთის ქალაქებში გვერდებში და პარტიკების ბრძოლა დედოფალთა თვითმმართველობის სიყვანძულობა მსოფლიო კეიბიშურ, საქალაქო-საქმურთა ნადავსა, ჩვენში, კავკასიაში, განსაკუთრებით თბილისში, ეს ბრძოლა, რომელსაც საუკუნეადა აქვს უპირველესი ყოვლისა მტრისად ელემენტების კეიბიშურ-ში იტყურებენ, რამდენადმე შეუძლია სხვა ფერადი, იღეს ისეთ სიქეს, თითქმის მთელა ერბა ირმეას ეროვნობის.

ეს იქნება წარმოსტევა, რომ ჩვენში ზოგაერთა ერთა, როგორც, მტ., ქართველთა, მოვალეობა ანაბ ამ ქალს, რომელიც ისტორიულად და საზოგადოებრივ-სოფელზე გამოხდა როგორც დიდი მომქმედი მოსამსახურე პრეგრესისა. ამ ერებს ანა აქვთ თავის საკუთარი ეროვნული ბურჟუაზია.

საქართველოში ბურჟუაზიას ავადი და-

— მოსულმა სტუმარს მძიმეთ თავი დაუკარ.

— ევლარ მიცანი? შენ არ შემომარტე ორის წლის წინათ მეფეთა—მეფის ხრამლი?

— როგორ არა, მეფეთა-მეფე! ბელნიერი ვარ ჩემს ფაცხასაც რომ ეღირსა მეფეთა-მეფის ხილვა.

— ი!—გაიფიქრა მეფეთა-მეფე—ქელს არ იხრის მოქმედებითა, მაგრამ ძველი სიამყე კალაპრბი ჩაუყენებია გვიმეი სახეც დაღინჯებია. ჰევის დიარკვია ძველი აზნაურენა.

— რას შეგბი, მეფე, ძველს ხელობას აღარ კიდებ ხელს? ისეთი იყო თვითონ წარმტკი და მომჯალბეობი თქვენი ხელობა... უკაცრავად ხელოვნება.

— არა, მეფეთა-მეფე! წინათ ხელობა მე გარდაცემვრი ხელოვნება და გხო კი ხელოვნებას უნებ

